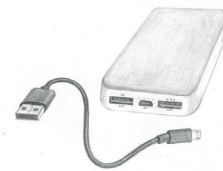

Kriisit ja kestävyys yhteiskunnan haasteina

Vuoden 2022 Edistyksen Päivien teimana oli *Tieteen ja yhteiskunnan kimmoisuus, Haasteena varautuminen ja kestävyys*. Päivien ohjelma antoi jälleen kerran otsikkoaan vastaavan monipuolisen kuvan aihepiiristä. Mainitsemisen arvoista on myös se, että koronatauon jälkeen päivät päästiin jälleen toteuttamaan Tieteiden talon inspiroivissa tiloissa. Päivien ytimekkästä avauksesta huolehti Edistyksellisen tiedeliiton puheenjohtaja *Taina Saarinen* ja ensimmäisen päivän yhteenvedosta vastasi päivien järjestelytoimikunnan puheenjohtaja ja liiton varapuheenjohtaja *Anne Laiho*. Perinteiseen tapaan tässä lehdessä on joitakin päivillä pidettyjen alustusten pohjalta kirjoitettuja tekstejä.

Päivien ensimmäisen puheenvuoron piti Kuopion yliopistollisen sairaalan tehohoidon osaston ylilääkäri, *Stepani Bendel*, joka tarkasteli päivien teemaa terveydenhoidon ja koronavuosien tuomien kokemusten pohjalta otsikolla Tehohoito yhteiskunnan kriiseissä. Päivien toisena alustajana esiintyi tutkijatohtori *Ossi Heino* Tampereen yliopistosta aiheenaan Voiko varautuminen luoda haavoittuvuutta? Heinon kollegoineen kirjoittama samaan aihepiiriin kytkeytyvä artikkeli löytyy tästä lehdestä. Heinon pitämässä alustuksessa keskustelua kirjoitti erityisesti pohdiskelu mielikuvituksen merkityksestä etsittäessä ratkaisuja ei-tiedettyyn tilanteeseen. Päivien ohjelmaa jatkoi niin ikään keskustelua herättäneellä alustuksellaan dosentti *Henrik Rydenfelt* Helsingin yliopistosta otsikkonaan Oikeudenmukaisuus kriiseissä. Seuraavana alustajana oli Senior Expert, freelance *Kaisa Karttunen*. Hän tarkasteli alustuksessaan Kuljemme ruokakriisistä ruokakriisiin? erittäin monipuolisesti globaalia ruuantuotantoa, väestökehitystä ja siihen kytkeytyviä ympäristömuutoksia. Ensimmäisen päivän viimeisenä alustajana oli kansliapäällikkö *Anita Lehikoinen* opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Lehikoisen otsikkona oli Kansakunnan resilienssi: osaaminen, osallisuus ja luovuus. Alustuksessaan Lehikoinen toi esiin karun tosiasian, miten Suomen asema on laskenut kansainvälisessä vertailussa korkeasti koulutetun väestön osuudessa jo 1990-luvun lopulta lähtien ja mitä seurauksia tästä kehityksestä on kansakunnan resilienssille tulevaisuutta silmällä pitäen.

Toisen seminaaripäivän avauksesta huolehti liiton varapuheenjohtaja *Janne Wikström* ja päivien päättämisestä ja yhteenvedosta liiton puheenjohtaja *Taina Saarinen*. Perjantain ensimmäisenä alustajana esiintyi toimituskuntamme jäsen professori *Aki-Mauri Huhtinen* Maanpuolustuskorkeakoulusta aiheenaan Informaatiovaikuttaminen – havaintoja Ukrainan sodasta. Seuraavana alustajana oli TKI-asiantuntija *Harriet Lonka Laurea* ammattikorkeakoulusta. Hänen puheenvuoronsa otsik-

kona oli ”Ei tippa tapa ja ämpäriin ei huku” – varautuminen ja tiedon valikoinnin kirous. Aihettaan Lonka lähestyi Suomen Akatemian rahoittaman IRWIN-hankkeen pohjalta. Lonka toimii tutkijana hankkeessa, jonka suomenkielinen nimi on Tiedon huoltovarmuus kompleksisessa ympäristössä. Alustukseen pojautuva arviointiprosessissa oleva artikkeli ilmestyy Tiedepolitiikka -lehdessä vuonna 2023. Seuraavana alustajana päivillä oli Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestön Kulta ry:n pääsihteeri kirjailija *Rosa Meriläinen* aiheenaan Taide ja kulttuuriperintö jatkuvuutta luomassa. Hänen alustuksensa pohjalta kirjoittamansa artikkeli löytyy tämän lehden sivuilta. Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) erikoistutkija, dosentti *Kati Vierikko* puhui aiheesta Luontosuhteen kimmoisuus – pelastaako luonto meidät vai me luonnon? Päivien viimeisen alustuksen piti professori *Ulpukka Isopahkala-Bouret*, jonka otsikkona oli Sinnikkään korkeakoulutetun ihanne ja työllistettävyyden epävarmuuksien yhteiskunnassa. Alustukseen pohjautuva artikkeli löytyy myös tämän lehden sivuilta.

Edistyksen Päivien teemaan sopivasti lehden sivuja täydentää kaksi vertaisarvioitua artikkelia. *Arto O. Salonen* ja *Jyrki Konkka* tarkastelevat artikkelissaan kestävää hyvinvointia tyytyväisyyden ja arvokkuuden kokemisen näkökulmista. Empiirisenä aineistona käytettiin vuonna 2017 Suomesta kerättyä kyselyaineistoa, jonka pohjalta haettiin tyytyväisyyteen ja arvokkuuden kokemiseen vaikuttavia sosiodemografisia tekijöitä, kuvaa kestävien elämäntapojen toteutumisen jäsentymisestä jokapäiväisessä elämässä sekä kestävien elämäntapojen yhteyksiä elämään tyytyväisyyteen ja arvokkuuden kokemiseen. *Janne Salminen* ja *Mervi Friman* jäsentävät puolestaan kestävä kehityksen ilmentymistä ammattikorkeakouluissa. Heidän aineistonsa koostuu 2000-luvulla tuotetuista pääasiassa virallisjulkaisuihin luokiteltavista raporteista, joissa on pyritty jäsentämään ja edistämään kestävä kehitystä eritoten koulutuksen näkökulmasta. Toisena aineistona kirjoittajat käyttävät kansallista Theseus-talennusjärjestelmää, josta on etsitty ammattikorkeakoulujen opinnäytteitä ja muita julkaisuja, joissa kestävä kehityksen teemat nousevat esiin.

Lehden muu aineisto koostuu ensinnäkin kahdesta lectiosta. Omassa kasvatustieteen ja kulttuurin alalle sijoittuvassa lectiossaan *Helena Vesaranta* tarkastelee ajankohtaista aihetta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärän arviointia alan opettajien työssä. S2 -osaaminen on Suomeen muuttaneille oppilaille tärkeä koko heidän tulevaan koulutukseensa ja työelämään ja yhteiskuntaan sijoittumisensa näkökulmasta. Niin ikään kasvatustieteen alueelle sijoittuu myös *Iida Pyy*n väitös, johon liitetyvä lectio *Evolving Emotions: Martha Nussbaumin poliittisten tunteiden teorian merkitys kasvatukselle* julkaistaan toisena lectiona. Nussbaumin filosofiaa hyväksi käyttäen Pyy mukaan voidaan hahmotella uusia kasvatuskäytänteitä, joiden kautta voidaan vahvistaa oppijoiden sitoutumista demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen.

Lehden kokonaisuutta täydentää kirjoittamani muistokirjoitus pitkäaikaisen ja aktiivisen toimituskunnan jäsenen, *Osmo Pekosen*, yllättävän poismenon takia. Lisäksi lehdessä on *Tuuli Lahden* ja *Heli Aaramo-Immonsen* katsaus ”Ammattikorkeakoulut vastaavat sosiaali- ja terveystalouden ajankohtaisiin osaamistarpeisiin”. *Eira Ainalinpään* keskustelupuheenvuoron otsikkona on ”Geodiversiteetti on muutakin kuin potkukiviä”. *Ilkka Pirttilä* kirjoittaa kirja-arvion Arttu Saarisen teoksesta *Vastakkainasettelujen aika*. Poliittinen polarisaatio ja Suomi kysyen otsikossaan Miten vastakkainasettelu ja poliittinen polarisaatio muovaavat 2020-luvun suomalaista elämää?

Kaikki hyvä päättyi aikanaan. 15 vuotta ja lähes 60 lehteä käsittävä päätoimittajakauteni päättyi tähän numeroon. Olemme tehneet lehteä eläkkeelle jäävän pääsihteerin Tuija Rimmin kanssa kahdestaan melkein kaikki nämä vuodet. Tuijan muodollinen tehtävä on ollut huolehtia lehden ulkoasusta eli taitosta. Tämä on tosiasiaa vain pintaraapaisu kaikesta siitä, mitä Tuija on tehnyt lehden parissa. Tyhjentävän luettelon tekeminen vaatisi ainakin yhden artikkelin mitan. Yhtenä Tuijan työtehtäviin kuuluttamana asiana voin mainita päätoimittajan patistelun aikatauluissa pysymiseen ja muista tehtävistään huolehtimiseen. Ilman Tuijan kärsivällisyyttä en olisi selvinnyt. Yhteisistä vuosistamme jäävät nyt kultareunuksilla varustetut muistot. KIITOS TUIJA!!!

Lehden tekemiseen ovat toki vaikuttaneet vuosien aikana lukemattomat muutkin henkilöt omalla panoksellaan. Yhteiset kiitoksemme kaikille lehden teossa mukana olleille löytyvät lehden takakannesta. Siellä myös toivotamme uudet päätoimittajat ja toimitussihteerin tervetulleiksi. Heidän käsissään lehdellä on valoisa tulevaisuus.

Päätoimittajana toimiminen on ollut minulle työhön ja kiinnostuksen kohteisiini liittyvä harrastus, josta toki olen saanut vähän taloudellista korvaustakin. Työstä on tullut harvoin konkreettista palautetta, mutta lehden jatkuvuuden ylläpidossa onnistuminen on kai tulkittava myönteiseksi luottamuksen osoitukseksi. Samoin liiton hallitukselta saamani luottamus päätoimittajuuteni jatkamisesta päätettäessä. Tästä kiitos kaikille 15 vuoden aikana hallituksessa toimineille! Jos yhden erityisen asian tuon lehden jatkuvuuden lisäksi nostaisin esiin noiden 15 vuoden ajalta, se olisi vertaisarvioinnin vähittäinen tuominen lehdessä julkaistavien tieteellisten artikkelien laadun takaamiseksi. Samalla se on tuonut vakautta lehden talouteen ja toivottavasti myös arvostusta ja mielenkiintoa lehteä kohtaan niin julkaisufoorumina kuin lukukohteenakin.

Kaikkia lukijoita kiittäen ja rauhaa sekä terveyttä alkaneelle vuodelle 2023 toivottaen

Kangasalla 13.1.2023

Kari Kuoppala